

560.

Na osnovu člana 7 i člana 112 stav 2 Zakona o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15) i člana 92 stav 1 Zakona o veterinarstvu („Službeni list CG”, br. 30/12, 48/15, 57/15, 52/16 i 43/18), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donijelo je

PROGRAM MJERA BEZBJEDNOSTI I KVALITETA HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE ZA 2022. GODINU

Ovim programom utvrđuju se mjere za praćenje bezbjednosti hrane, predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom i hrane za životinje na osnovu pojedinačnih monitoringa: prisutnosti rezidua nedozvoljenih supstanci, veterinarskih lijekova radi praćenja poštovanja karence, ostalih supstanci i kontaminenata životine sredine u živim životinjama, njihovim izlučevinama, tjelesnim tečnostima, tkivima, proizvodima životinjskog porijekla, hrani za životinje i vodi za napajanje životinja, rezidua pesticida u hrani, mikrobioloških kriterijuma u hrani, kontaminenata u hrani, mikrobioloških i hemijskih opasnosti u hrani neživotinjskog porijekla koja podliježe pojačanoj kontroli pri uvozu, nivoa dioksina u hrani, kvaliteta hrane, načina pružanja informacija potrošačima o hrani, nepoželjnih supstanci u hrani za životinje radi provjere usaglašenosti hrane sa propisanim zahtjevima bezbjednosti i kvaliteta.

Programom se utvrđuju vrste opasnosti u hrani, uslovi i način sprovođenja monitoringa, način uzimanja uzoraka, metode laboratorijskih ispitivanja, organi/organizacije koje sprovode monitoring, sredstva za finansiranje programa, mjere koje se preduzimaju u slučaju utvrđivanja prisutnosti opasnosti u hrani i hrani za životinje, drugi podaci od značaja za sprovođenje programa i povezane aktivnosti i radnje u cilju utvrđivanja uzroka i porijekla neusaglašenosti.

Sredstva za sprovođenje Programa mjera bezbjednosti hrane i hrane za životinje za 2022. godinu obezbijedena su na izdanku 4149 – Ostale usluge u iznosu od 281.610,55€ (opšti prihodi budžeta - Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (organizacioni kod 41107), Program Poljoprivreda (programski kod 16 002, Potprogram Bezbjednost hrane, veterina i fitosanitarni poslovi (programski kod 16 002 005), Aktivnost Monitoring bezbjednosti hrane (programski kod 16 002 005 002)).¹

Troškovi iskazani po pojedinim programima predstavljaju projektovane vrijednosti. U dostavljenom uzorku mogu se vršiti ispitivanja po jednom ili više programa.

Za izvršenje programa odgovoran je organ uprave nadležan za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (u daljem tekstu: Uprava) i ovlašćena/e laboratorija/e.

Uprava može u toku izvršenja ovog programa, u skladu sa načelom predostrožnosti i analizom rizika, vršiti izmjenu namjene korišćenja sredstava i sredstva preusmjeravati sa jednog programa na drugi, do visine ukupnih sredstava.

1. Radi praćenja bezbjednosti i kvaliteta hrane i hrane za životinje sprovode se sljedeći programi:

Program 1	Program monitoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje
Program 2	Program monitoringa rezidua sredstava za zaštitu bilja (pesticida)
Program 3	Program monitoringa nitrata u lisnatom povrću
Program 4	Program monitoringa mikrobioloških kriterijuma hrane
Komponenta 4.1	Kontrola mikrobioloških kriterijuma bezbjednosti hrane u fazi stavljanja na tržište
Komponenta 4.2	Kontrola mikrobioloških kriterijuma (površine/oprema u ugostiteljskim objektima)
Program 5	Program monitoringa bezbjednosti školjki
Komponenta 5.1	Kontrola morske vode
Komponenta 5.2	Kontrola <i>E. coli</i>
Komponenta 5.3	Kontrola biotoksina i kontaminenata
Program 6	Program monitoringa kontaminenata u hrani
Program 7	Program monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje
Program 8	Monitoring nivoa dioksina u hrani
Program 9	Program monitoringa hrane neživotinjskog porijekla stavljenе na tržište, koja podliježe pojačanoj kontroli pri uvozu
Program 10	Program monitoringa predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom
Program 11	Program monitoringa kvaliteta proizvoda životinjskog porijekla i sadržaja soli
Program 12	Program monitoringa kvaliteta maslina i maslinovog ulja
Program 13	Program monitoringa kvaliteta meda (domaća proizvodnja)
Program 14	Program monitoringa kvaliteta/sastava hrane i načina pružanja informacija potrošačima o hrani
Program 15	Tehnička i administrativna podrška implementaciji programa
Program 16	Hitne mjere

¹ Izvor: Uredba o uslovima, načinu i dinamici sprovođenja mjera agrarne politike za 2022. godinu – Agrobudžet "Službenom listu CG", br. 23/2022;

PROGRAM 1 PROGRAM MONITORINGA REZIDUA U HRANI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I HRANI ZA ŽIVOTINJE

Cilj: Radi zaštite javnog zdravlja vrši se sistematsko praćenje i otkrivanje prisutnosti rezidua nedozvoljenih supstanci, veterinarskih lijekova radi praćenja poštovanja karence, ostalih supstanci i kontaminenata životine sredine u živim životinjama, njihovim izlučevinama, tjelesnim tečnostima, tkivima i proizvodima životinjskog porijekla, hrani za životinje i vodi za napajanje životinja, a koje mogu biti štetne za zdravlje ljudi i zdravlje životinja. Planiranim i sistematskim uzimanjem uzoraka vrši se provjera upotrebe lijekova u liječenju životinja koje i/ili čiji se proizvodi koriste kao hrana kao i kontrola poštovanja karence za upotrijebljeni veterinarski lijek od strane držalac životinja kao i kontrola prisutnosti kontaminanta u proizvodima životinjskog porijekla i hrani i vodi za napajanje životinja.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Zakon o veterinarstvu („Službeni list CG”, br. 30/12, 48/15, 57/15, 52/16 i 43/18.); Zakon o lijekovima („Službeni list CG”, br. 30/12, 48/15 i 52/16); Pravilnik o monitoringu rezidua u životinjama i proizvodima životinjskog porijekla („Službeni list CG”, broj 3/17); Pravilnik o maksimalno dozvoljenim količinama rezidua farmakološki aktivnih supstanci veterinarskih lijekova u proizvodima životinjskog porijekla („Službeni list CG”, br. 75/18, 47/20 i 135/21); Naredba o zabrani upotrebe i tretiranja životinja koje se uzgajaju određenim supstancama i veterinarskim lijekovima („Službeni list CG”, br. 76/2018); Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminenata u hrani („Službeni list CG”, br. 48/16, 66/19 i 131/21); Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama nepoželjnih materija u hrani za životinje („Službeni list CG”, br. 31/17 i 40/18); Pravilnik o maksimalnom nivou rezidua sredstava za zaštitu bilja na ili u bilju, biljnim proizvodima, hrani ili hrani za životinje („Službeni list CG”, br. 21/15, 44/15, 34/19, 82/20, 92/20, 130/21 i 09/22); Uredba o dodacima hrani za životinje i premiksima koji se mogu stavljati na tržište („Službeni list CG” br. 7/18, 46/18, 44/19 i 120/20); Uredba o zahtjevima za proizvodnju i stavljanje u promet medicinirane hrane za životinje („Službeni list CG”, broj 51/17) i Uputstvo za uzimanje uzoraka i sprovođenje programa monitoringa i odgovarajući pravilnici o uzorkovanju, prema vrsti uzorka/hrane.

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor veterine, Odsjek za veterinarske lijekove, antimikrobnu rezistenciju i monitoring rezidua i Odsjek za veterinarsku inspekciju i ovlašćena laboratorija.

Nosioci poslova:

- ovlašćena laboratorija;
- odsjek za veterinarske lijekove, antimikrobnu rezistenciju i monitoring rezidua;
- veterinarska inspekcija;

Monitoring rezidua se sprovodi u objektima u kojima se uzgajaju i drže životinje za proizvodnju hrane i objektima za klanje, preradu mesa, mlijeka, ribe, pčelinjacima i objektima za sakupljanje meda, objektima za sakupljanje i pakovanje jaja u skladu sa Programom monitoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje za 2022. godinu i Uputstvom za uzimanje uzoraka i sprovođenje programa monitoringa rezidua.

Aktivnosti:

Komponenta 1.1. Sistematsko praćenje i otkrivanje prisutnosti rezidua nedozvoljenih supstanci, veterinarskih lijekova radi praćenja poštovanja karence, ostalih supstanci i kontaminenata životine sredine u živim životinjama, njihovim izlučevinama, tjelesnim tečnostima, tkivima i proizvodima životinjskog porijekla, hrani za životinje i vodi za napajanje životinja. Prisutnost supstanci i grupe farmakološki aktivnih materija ili njihovih metabolita i drugih supstanci i kontaminenata ispituju se u zavisnosti od vrste životinja. Sistematsko praćenje i otkrivanje rezidua vršiće se na osnovu Programa monitoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje za 2022. godinu. Na ovaj način uspostavlja se efektivna kontrola u skladu sa analizom rizika i provjerava usaglašenost hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje koja se stavlja na tržište sa propisanim zahtjevima, uključujući i kontrolu upotrebe lijekova i liječenje životinja i poštovanje dobre poljoprivredne prakse.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo rezidua farmakološki aktivnih materija ili njihovih metabolita i/ili drugih supstanci u živim životinjama, hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine (1. april 2022. godine - 31. mart 2023. godine)

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 94.000,00€

PROGRAM 2 PROGRAM MONITORINGA REZIDUA SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA (PESTICIDA)

Cilj: Monitoring rezidua sredstava za zaštitu bilja (pesticida) i njihovih rezidua je najefikasniji način preventivnog i blagovremenog otkrivanja prisustva sredstava za zaštitu bilja (pesticida) u količinama iznad maksimalno propisanih u hrani biljnog i životinjskog porijekla koja se stavlja na tržište ili nedozvoljenih/zabranjenih sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua. Praćenje upotrebe sredstava za zaštitu bilja je podrška realizaciji Nacionalnog plana za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja za period od 2021. do 2026. godine, kao dio ukupnih aktivnosti za smanjenje rizika i negativnih efekata na zdravlje ljudi, bilja i životnu sredinu. Na ovaj način će se unaprijediti kontrola, uvesti visoki standardi i obezbijediti proizvodnja i promet bezbjedne hrane biljnog i životinjskog porijekla, uz poštovanje dobre poljoprivredne prakse.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Zakon o sredstvima za zaštitu bilja („Službeni list CG”, br. 51/08 i 18/14), Pravilnik o maksimalnom nivou rezidua sredstava za zaštitu bilja na ili u bilju, biljnim proizvodima, hrani ili hrani za životinje („Službeni list CG”, br. 21/15, 44/15, 34/19, 82/20, 92/20, 130/21 i 09/22) i Pravilnik o metodama uzorkovanja za utvrđivanje rezidua sredstava za zaštitu bilja („Službeni list CG”, broj 48/14).

Odgovorna institucija: Uprava - Sektor za fitosanitrane poslove - Odsjek za sredstva za zaštitu i ishranu bilja i Odsjek za fitosanitarnu inspekciju i Sektor za bezbjednost hrane i Sektor za veterinu.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- fitosanitarna inspekcija;
- veterinarska inspekcija
- inspekcija za hranu.

Aktivnosti:

Komponenta 2.1. Monitoring rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla Omogućava sistematsko praćenje prisustva rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla i sprovodise u skladu sa Programom monitoringa rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla za 2022. godinu. Uzorci se uzimaju sistemom slučajnog uzorka, u skladu sa analizom rizika. Na ovaj način uspostavlja se efektivna kontrola i provjerava usaglašenost hrane koja se stavlja na tržište sa propisanim zahtjevima, uključujući i kontrolu upotrebe sredstava za zaštitu bilja i poštovanja dobre poljoprivredne prakse od strane uvoznika i proizvođača hrane biljnog porijekla.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo rezidua sredstava za zaštitu bilja ili nedozvoljenih/zabranjenih sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom i/ili uputstvom Uprave nakon izvršene procjene rizika, prema potrebi.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore – 12.000,00€.

PROGRAM 3 PROGRAM MONITORINGA NITRATA U LISNATOM POVRĆU

Cilj: Kontinuirano, planirano i sistematsko praćenje sredstava za ishranu bilja - nitrata u lisnatom povrću je najefikasniji način preventivnog i blagovremenog otkrivanja prisustva nitrata u količinama iznad maksimalno propisanih. Na ovaj način uspostavlja se efektivna kontrola u skladu sa analizom rizika i provjerava usaglašenost lisnatog povrća koje se stavlja na tržište sa propisanim zahtjevima, naročito voća i povrća proizvedenog u intenzivnoj povrtlarskoj proizvodnji.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, br. 57/15), Zakon o sredstvima za ishranu bilja („Službeni list CG”, br. 48/07, 76/08, 73/10 i 40/11), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminenata u hrani („Službeni list CG”, br. 48/16, 66/19 i 131/21), Pravilnik o bližem načinu i postupku uzimanja uzoraka za laboratorijsko ispitivanje zelene salate ili spanaća na nitrata („Službeni list CG”, broj 6/14); Pravilnik o načinu donošenja i sprovođenja mjera za sredstva za ishranu bilja koja predstavljaju rizik za zdravlje ljudi, životinja, bilja i životnu sredinu („Službeni list CG”, broj 35/15).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za fitosanitrane poslove - Odsjek za sredstva za zaštitu i ishranu bilja i Sektor za bezbjednost hrane.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- fitosanitarna inspekcija;
- inspekcija za hranu.

Aktivnosti:

Komponenta 3.1. Monitoring nitrata u lisnatom povrću

Omogućava sistematsko praćenje maksimalno dozvoljenih količina nitrata u određenoj vrsti hrane u skladu sa Programom monitoringa nitrata u lisnatom povrću za 2021. godinu. Uzorci se uzimaju sistemom slučajnog uzorka, u skladu sa analizom rizika. Na ovaj način uspostavlja se efektivna kontrola i provjerava usaglašenost hrane koja se stavlja na tržište sa propisanim zahtjevima, uključujući i kontrolu upotrebe sredstava za zaštitu bilja i poštovanja dobre poljoprivredne prakse od strane uvoznika i proizvođača hrane biljnog porijekla.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo nitrata iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom i/ili uputstvom Uprave nakon izvršene procjene rizika, prema potrebi.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 1.000,00€.

PROGRAM 4 PROGRAM MONITORINGA MIKROBIOLOŠKIH KRITERIJUMA

Cilj: Prihvatljivost hrane odnosno podesnost hrane za javnu potrošnju vrši se na osnovu kontrole mikrobioloških kriterijuma kojima se definiše prihvatljivost hrane ili serije hrane u odnosu na odsutnost, prisutnost ili broj mikroorganizama i/ili količinu njihovih toksina/metabolita iznad koje se hrana smatra nebezbjednom odnosno nepodesnom za ishranu ljudi. Patogene bakterije u hrani (*Salmonella*, *E. coli*, *Staphylococcus* i dr) su najčešći uzročnici bolesti izazvanih hranom. Subjekt u poslovanju hranom dužan je da: obezbijedi usaglašenost hrane sa mikrobiološkim kriterijuma u skladu sa propisanim zahtjevima i preduzima mjere i sprovodi uspostavljene postupke primjenu dobre higijenske prakse u svakoj fazi proizvodnje, prerade i distribucije hrane; obezbijedi usaglašenost hrane sa mikrobiološkim kriterijumima bezbjednosti hrane, tokom roka upotrebe hrane pod utvrđenim uslovima distribucije, čuvanja i upotrebe i vrši ispitivanja hrane prema mikrobiološkim kriterijumima u skladu sa propisanim zahtjevima radi

provjere ispravnog sprovođenja postupaka i mjera uspostavljenih na HACCP principima i načelima dobre higijenske prakse. Subjekat u poslovanju hranom koji proizvodi i priprema hranu dužan je da sačini plan uzimanja uzoraka, radi ispitivanja mikrobioloških kriterijuma hrane. U cilju kontrole postupanja subjekata u odnosu na sprovođenje propisanih obaveza vrši se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka hrane stavljene na tržište uključujući i uzimanje uzoraka (briseva) sa proizvodnih površina i opreme u maloprodajnim objektima. Na ovaj način se uspostavlja efektivna kontrola u skladu sa analizom rizika, provjera usaglašenosti hrane stavljene na tržište sa propisanim mikrobiološkim kriterijumima i utvrđuje stepen implementacije propisa u dijelu obaveza subjekata u poslovanju hranom.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o mikrobiološkim kriterijumima za bezbjednost hrane („Službeni list CG”, br. 79/20), Uredba o higijeni hrane („Službeni list CG”, br. 26/16, 32/18 i 42/21), Pravilnik o načinu i mjerama kontrole salmonele kod živine i drugih specifičnih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom (“Službeni list CG”, br. 36/15 i 92/17) i Pravilnik o načinu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza (“Službeni list CG”, br. 7/15 i 2/18).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane – Odsjek za hranu životinjskog porijekla, Odsjek za hranu neživotinjskog porijekla i Odsjek za inspekciju hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija.

Aktivnosti:

Komponenta 5.1 Kontrola mikrobioloških kriterijuma bezbjednosti hrane u fazi stavljanja na tržište

U fazi stavljanja na tržište proizvoda neophodno je pratiti usaglašenost određene vrste hrane sa propisanim mikrobiološkim kriterijumima bezbjednosti hrane, tokom roka upotrebe hrane pod utvrđenim uslovima distribucije, čuvanja i upotrebe. Praćenje usaglašenosti hrane sa mikrobiološkim kriterijumima bezbjednosti hrane vrši se sistematskim kontinuiranim uzimanjem uzoraka, metodom slučajnog odabira pošiljki hrane iz uvoza i u objektima za promet na malo hrane u skladu sa Programom monitoringa mikrobioloških kriterijuma za 2022. godinu.

Komponenta 5.2: Kontrola mikrobioloških kriterijuma sa proizvodnih površina i opreme u ugostiteljskim objektima

Subjekat u poslovanju hranom dužan je da rukovanje, obradu i preradu sirovina i hrane sprovodi na način kojim se obezbjeđuje usaglašenost sa mikrobiološkim kriterijumima higijene procesa u skladu sa propisanim zahtjevima. Uzorci radi ispitivanja mikrobioloških kriterijuma uzimaju se sa proizvodnih površina i opreme u maloprodajnim objektima (trgovine, ugostiteljski objekti) radi utvrđivanja usaglašenosti kriterijuma u skladu sa Programom monitoringa mikrobioloških kriterijuma za 2022. godinu. Uzimanje uzoraka vrši se u skladu sa ISO standardom 18593.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo mikroorganizama i/ili njihovih toksina i i/ili metabolita iznad propisanih graničnih vrijednosti, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom i uputstvom Uprave nakon izvršene procjene rizika, prema potrebi.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 13.000,00€.

PROGRAM 5 PROGRAM MONITORINGA BEZBJEDNOSTI ŠKOLJKI

Cilj: Radi utvrđivanja bezbjednosti školjki prije stavljanja na tržište, utvrđivanja čistoće mora za dalju klasifikaciju proizvodnih područja za uzgoj školjki u proizvodne oblasti A, B i C prema rezultatima fekalnog zagađenja sprovodi se planirano i sistematsko uzimanje živih školjki sa registrovanih uzgajališta školjki za laboratorijska ispitivanja prisutnosti *E. coli*, hemijskih kontaminenata i biotoksina Takođe, radi odabira područja za postavljanje uzgajališta školjki vrši se i preventivno ispitivanja morske vode na moguću prisutnost planktona koji proizvode toksine, odnosno prisutnost potencijalno toksičnih planktona.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o mikrobiološkim kriterijumima za bezbjednost hrane („Službeni list CG”, br. 79/20), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminenata u hrani (“Službeni list CG”, br. 48/16, 66/19 i 131/21); Uredba o posebnim zahtjevima higijene hrane za proizvode životinjskog porijekla (“Službeni list CG”, br. 32/16, 57/17 i 49/18), Pravilnik o načinu vršenja službenih kontrola proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih ishrani ljudi (“Službeni list CG”, br. 27/16).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Uprava – Sektor za bezbjednost hrane – Odsjek za hranu životinjskog porijekla, Odsjek za inspekciju hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija.

Aktivnosti:

Komponenta 5.1 Kontrola morske vode

U cilju utvrđivanja kvaliteta morske vode za uzgoj školjki uzimaju se uzorci morske vode radi provjere moguće prisutnosti planktona koji proizvode toksine. Uzimanje uzoraka morske vode vrši se sa područja na kojima se nalaze registrovana uzgajališta školjki u skladu sa Programom monitoringa bezbjednosti školjki za 2022. godinu.

Komponenta 5.2 Kontrola *E. coli*

U cilju utvrđivanja bezbjednosti školjki prije stavljanja na tržište, utvrđivanja čistoće mora odnosno klasifikacije proizvodnog područja za uzgoj školjki i postupanja u odnosu na rezultate fekalnog zagađenja proizvodnog područja

uzimaju se uzorci iz proizvodnih područja živih školjki radi utvrđivanja prisutnosti *E. coli* (mikrobiološki kriterijum). Uzimanje uzoraka školjki vršise iz registrovanih uzgajališta školjki u skladu sa Programom monitoringa bezbjednosti školjki za 2022. godinu.

Komponenta 5.3. Kontrola biotoksina i kontaminenata

U cilju utvrđivanja bezbjednosti školjki prije stavljanja na tržište, uzimaju se uzorci živih školjki radi utvrđivanja prisutnosti hemijskih kontaminenata. Uzimanje uzoraka školjki vrši se iz registrovanih uzgajališta školjki u skladu sa Programom monitoringa bezbjednosti školjki za 2022. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem školjki utvrdi prisustvo *E.coli*, biotoksina i drugih kontaminenata preduzimaju se mjere i radnje u skladu sa zakonom i uputstvom Uprave nakon izvršene procjene rizika, prema potrebi.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 48.000,00€.

PROGRAM 6 PROGRAM MONITORINGA KONTAMINENATA U HRANI

Cilj: Radi sprječavanja stavljanja na tržište hrane koja sadrži kontaminente iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, vrši se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka određenih vrsta hrane u skladu sa analizom rizika. Subjekt u poslovanju hranom dužan je da na tržište stavlja hranu koja ne prelazi propisane maksimalno dozvoljene količine kontaminenata u hrani. Na ovaj način se uspostavlja efektivna kontrola u skladu sa analizom rizika i dobijenim informacijama - RASSF notifikacijama u prethodnom periodu i provjerava usaglašenost određenih vrsta hrane stavljene na tržište sa propisanim maksimalno dozvoljenim količinama kontaminenata u hrani.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminenata u hrani ("Službeni list CG", br. 48/16, 66/19 i 131/21); Uredba o mjerama za smanjivanje i sprečavanje kontaminacije soka od jabuke patulinom („Službeni list CG”, broj 77/16); Pravilnik o metodama za uzimanje uzoraka i laboratorijska ispitivanja isparljivog baznog azota (TVB-N) u proizvodima ribarstva i biotoksina u školjkama („Službeni list CG”, broj 70/17), Pravilnik o načinu uzimanja uzoraka hrane i metodama laboratorijskih ispitivanja kontaminenata u hrani („Službeni list CG”, br. 19/17 i 38/17).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za hranu životinjskog porijekla, Odsjek za hranu neživotinjskog porijekla i Odsjek za inspekciju hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo kontaminenata iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, inspektor za hranu preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 23.000,00€.

PROGRAM 7 PROGRAM MONITORINGA NEPOŽELJNIH SUPSTANCI U HRANI ZA ŽIVOTINJE

Cilj: Radi sprječavanja stavljanja na tržište hrane za životinje koja sadrži nepoželjne supstance iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, kao mjera prevencije vrši se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka određenih vrsta hrane za životinje (hraniva) u skladu sa analizom rizika, uključujući i kontrolu dodataka hrani za životinje upotrijebljenih u gotovim krmnim smješama i premiksima.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama nepoželjnih supstanci u hrani za životinje („Službeni list CG”, br. 31/17 i 40/18), Pravilnik o metodama za uzimanje uzoraka i laboratorijska ispitivanja hrane za životinje („Službeni list CG”, br. 78/16 i 40/18).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za hranu za životinje i nus proizvode životinjskog porijekla i Odsjek za inspekciju hrane, i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu (ovlašćeni veterinarski inspektori);

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane za životinje utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 5.000,00€

PROGRAM 8 MONITORING NIVOVA DIOKSINA U HRANI

Cilj: Radi zaštite zdravlja ljudi prati se nivo dioksina, polihlorovanih bifenila sličnih dioksinima i polihlorovanih bifenila koji nisu slični dioksinima u hrani vrši se sistematskim praćenjem i uzimanjem uzoraka određenih vrsta hrane. Subjekt u poslovanju hranom dužan je da na tržište stavlja hranu koja ne prelazi propisane maksimalno dozvoljene količine dioksina, polihlorovanih bifenila sličnih dioksinima i polihlorovanih bifenila koji nisu slični dioksinima u hrani. Na ovaj način se uspostavlja efektivna kontrola u skladu sa analizom rizika i dobijenim informacijama - RASSF notifikacijama u prethodnom periodu i provjerava usaglašenost određenih vrsta hrane stavljene na tržište sa propisanim maksimalno dozvoljenim količinama kontaminata u hrani.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminata u hrani ("Službeni list CG", br. 48/16, 66/19 i 131/21); Uredba o načinu praćenja nivoa dioksina u hrani („Službeni list CG”, broj 73/16), Pravilnik o načinu uzimanja uzoraka hrane i metodama laboratorijskih ispitivanja kontaminata u hrani („Službeni list CG”, br. 19/17 i 38/17).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za hranu životinjskog porijekla, Odsjek za hranu neživotinjskog porijekla i Odsjek za inspekciju hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu (ovlašćeni veterinarski inspektori);

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo kontaminata iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, inspektor za hranu preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 8.000,00€.

PROGRAM 9 PROGRAM MONITORINGA HRANE NEŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA STAVLJENE NA TRŽIŠTE, KOJA PODLIJEŽE POJAČANOJ KONTROLI PRI UVOZU

Cilj: Hrana neživotinjskog porijekla koja potiče iz trećih zemalja, podliježe pojačanoj kontroli na uvozu, a na osnovu poznatih ili novonastalih rizika. Radi sprječavanja stavljanja na tržište, ove vrste hrane, sprovodi se sistematsko praćenje i uzimanje uzorka, koje treba da omogući efikasnije suprostavljanje poznatom i novonastalom riziku primjenjujući načelo predostrožnosti. Hrana neživotinjskog porijekla koja podliježe pojačanoj službenoj kontroli, određuje se u skladu sa analizom rizika i dobijenim informacijama - RASSF notifikacijama u prethodnom periodu.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminata u hrani ("Službeni list CG", br. 48/16, 66/19 i 131/21); Uredba o mikrobiološkim kriterijumima za bezbjednost hrane („Službeni list CG”, broj 79/20), Pravilnik o načinu vršenja službene kontrole hrane neživotinjskog porijekla i hrane za životinje neživotinjskog porijekla („Službeni list CG”, br. 18/17, 43/17, 21/18, 20/19, 34/20 i 130/21), Pravilnik o maksimalnom nivou rezidua sredstava za zaštitu bilja na ili u bilju, biljnim proizvodima, hrani ili hrani za životinje ("Službeni list CG", br. 21/15, 44/15, 34/19, 82/20, 92/20, 130/21 i 09/22), Pravilnik o načinu uzimanja uzoraka hrane i metodama laboratorijskih ispitivanja kontaminata u hrani („Službeni list CG”, br. 19/17 i 38/17).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za hranu neživotinjskog porijekla i Odsjek za inspekciju hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo kontaminata iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, inspektor za hranu preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 5.000,00€.

PROGRAM 10 PROGRAM MONITORINGA PREDMETA I MATERIJALA KOJI DOLAZE U KONTAKT SA HRANOM

Cilj: Radi praćenja predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom u proizvodnji, pripremi i preradi hrane vrši se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka istih radi kontrole usaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o predmetima i materijalima koji dolaze u kontakt sa hranom koji se mogu stavljeti na tržište („Službeni list CG”, broj 80/16), Pravilnik o posebnim uslovima za plastične materijale i predmete koji dolaze u kontakt sa hranom ("Službeni list CG", broj 63/19) i Pravilnik o uslovima u pogledu zdravstvene ispravnosti predmeta opšte upotrebe koji se mogu stavljeti u promet („Službeni list SFRJ”, br. 26/83, 61/84, 56/86, 50/89 i 18/91) osim članova od 25 do 37 i 61 i 62 koji se odnose na vještačke mase (polimerni materijali).

Odgovorna institucija: Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za hranu neživotinjskog porijekla, Odsjek za inspekciju hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;

- inspekcija za hranu;

Aktivnosti:

Uzimanje uzoraka predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom vrši se slučajnim odabirom uzoraka pošiljki iz uvoza i iz objekata za proizvodnju predmeta i materijala koji dolaze u kontakt s hranom i objekata za promet hrane u skladu sa Programom monitoringa predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom za 2022. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima bezbjednosti, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 2.000,00€.

PROGRAM 11**PROGRAM MONITORINGA KVALITETA PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I SADRŽAJ SOLI**

Cilj: Radi sprječavanja stavljanja na tržište prerađenih proizvoda životinjskog porijekla suprotno propisanim zahtjevima kvaliteta vrši se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka proizvoda stavljenih na tržište. Globalni ciljevi i vremenski okviri vezani za hronične nezarazne bolesti koje su povezane sa hranom i ishranom i preporuke za unapređenje ishrane i uhranjenosti Svjetske zdravstvene organizacije za evropski region su inkorporirane u Program mjera za unapređenje stanja uhranjenosti i ishrane u Crnoj Gori sa Akcionim planom 2021.-2022. godine. Planirane aktivnosti imaju za cilj i utvrđivanje sadržaja soli u proizvodima životinjskog porijekla. Uticaj na pravilan izbor hrane od strane potrošača se može postići kroz tijesnu saradnju nadležnih organa za javno zdravlje (Ministarstva zdravlja i Instituta za javno zdravlje), Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u subjekata u poslovanju hranom.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Službeni list br. 34/14, 1/15, 30/17 i 51/17); Zakon o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda („Službeni list CG”, broj 51/17); Pravilnik o načinu označavanja, prodajne oznake i uslovima za stavljanje na tržište mlijeka i mliječnih proizvoda ("Službeni Listu. CG", br. 68/2018 i 130/21); Uredba o posebnim zahtjevima higijene za proizvode životinjskog porijekla („Službeni list CG”, br. 32/16, 80/16, 57/17 i 49/18), Uredba o informisanju potrošača o hrani („Službeni list CG”, broj 22/18) i Pravilnik o kvalitetu i drugim zahtevima za proizvode od mesa ("Službeni list SCG", broj 33/04) i Pravilnik o kvalitetu i drugim zahtevima za mleko, mlečne proizvode, kompozitne mlečne proizvode i starter kulture ("Službeni list SRJ", broj 26/02).

Odgovorna institucija: Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za hranu životinjskog porijekla, Odsjek za inspekciju hrane i ovlašćena institucija/laboratorija odgovorna za sprovođenje Programa mjera za unapređenje stanja uhranjenosti i ishrane u Crnoj Gori - Institut za javno zdravlje Crne Gore .

Nosioci poslova:

- ovlašćena laboratorija;
- inspekcija za hranu (ovlašćeni veterinarski inspektor);

Aktivnosti:

Uzimanje uzoraka proizvoda životinjskog porijekla stavljenih na tržište vrši se slučajnim odabirom uzoraka iz maloprodajnih i proizvodnih objekata u skladu sa Programom monitoringa kvaliteta proizvoda životinjskog porijekla i sadržaj soli za 2022. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima kvaliteta, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 8.000,00€.

PROGRAM 12**PROGRAM MONITORINGA KVALITETA MASLINA I MASLINOVOG ULJA NA PODRUČJU BARA I ULCINJA**

Cilj: Radi obezbjeđivanja zaštite i očuvanja kvaliteta maslinovog ulja koje se proizvodi u odobrenim i registrovanim objektima za preradu ulju u Crnoj Gori neophodno je uspostaviti sistematsko praćenje (monitoring) procesa proizvodnje ulja od primarnog proizvoda (berbe, sakupljanja, čuvanja i transporta ubranih plodova masline) do gotovog, prerađenog proizvoda. To obuhvata aktivnosti praćenja i evidentiranja postupaka od strane subjekata u poslovanju hranom koji obavljaju djelatnost primarne proizvodnje do prerađivačkog postupka, pakovanja, čuvanja i skladištenja maslinovog ulja do stavljanja na tržište i uzimanje uzoraka ploda maslina i maslinovog ulja za laboratorijsko ispitivanje kvaliteta, vršenje organoleptičke ocjene kvaliteta djevičanskog maslinovog ulja i provjeru usaglašenosti oznake na upakovanom maslinovom ulju u skladu sa propisanim zahtjevima.

Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o informisanju potrošača o hrani („Službeni list CG”, broj 22/18); Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Službeni list broj 34/14, 1/15, 30/17 i 51/17); Zakon o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda („Službeni list CG”, broj 51/17); Zakon o maslinarstvu i maslinovom ulju („Službeni list CG”, br. 45/14 i 39/16); Pravilnik o načinu deklarisanja i označavanja maslinovog ulja ("Službeni list CG", broj 14/15); Pravilnik o karakteristikama i kvalitetu, načinu uzorkovanja i metodama analize maslinovog ulja ("Službeni list CG", broj 63/19).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za hranu neživotinjskog porijekla i Odsjek za inspekciju hrane i ovlašćena laboratorija. Centar za subtropske culture, Bar -organizaciona jedinica Biotehničkog fakulteta Univerziteta Crne Gore

Nosioci poslova:

- ovlaštena laboratorija;
- inspekcija za hranu;

Aktivnosti:

Uzimanje uzoraka maslina i maslinovog ulja vrši se slučajnim odabirom uzoraka sa registrovanih maslinjaka i odobrenih ili registrovanih objekata za proizvodnju maslinovog ulja (Ulcinj, Bar), u skladu sa Programom monitoringa kvaliteta maslina i maslinovog ulja na području Bara i Ulcinja.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskom analizom utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima nadležni inspektor preduzima mjere u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 13.000,00€.

PROGRAM 13 PROGRAM MONITORINGA KVALITETA MEDA (DOMAĆA PROIZVODNJA)

Cilj: Radi praćenja sastava i kvaliteta meda i pčelinjeg voska kao izuzetno važnog pčelinjeg proizvoda i sprječavanja prevara ili obmana, izmjene sastava meda i dovođenja potrošača u zabludu, vrši se planirana sistematska kontrola usaglašenosti meda stavljenog na tržište (domaća proizvodnja, uvoz) sa propisanim zahtjevima kvaliteta koji se odnose na način pružanja informacija potrošačima o vrsti meda, kvalitetu meda i označavanju meda sa posebnim akcentom na utvrđivanje autentičnosti crnogorskog meda vršenjem melisopolinoloških ispitivanja (polenovih zrna) i fizičko-hemijskih ispitivanja.

Dodatno se vrše i laboratorijska ispitivanja pčelinjeg voska kao izuzetno važnog pčelinjeg proizvoda sa propisanim zahtjevima kvaliteta sa posebnim akcentom na utvrđivanje sadržaja ukupnih ugljovodonika (parafini i ostali ugljovodonici) u odnosu na propisane vrijednosti.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Pravilnik o minimalnom kvalitetu meda i drugih pčelinjih proizvoda („Službeni list CG”, broj 27/14), Godišnji Akcioni plan za sprovođenje Nacionalnog programa zaštite potrošača 2022.godine - 2024.godine i Strategija za unaprjeđenje pčelarstva u Crnoj Gori.

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za hranu životinjskog porijekla, Odsjek za hranu neživotinjskog porijekla i Odsjek za inspekciju hrane i ovlaštena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlaštena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;

Aktivnosti:

Uzimanje uzoraka meda i pčelinjeg voska vršise slučajnim odabirom uzoraka meda i pčelinjeg voska pošiljki iz uvoza kao sa registrovanih pčelinjaka i objekata za promet hrane (naročito privremenih objekata pored saobraćajnica, zelenih pijaca i nacionalnih parkova) u saradnji sa Savezom pčelarskih organizacija Crne Gore, u skladu sa Programom monitoringa kvaliteta meda i pčelinjeg voska za 2021. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskom analizom utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima nadležni inspektor preduzima mjere u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 13.000,00€.

PROGRAM 14 PROGRAM MONITORINGA KVALITETA/SASTAVA HRANE I NAČINA PRUŽANJA INFORMACIJA POTROŠAČIMA O HRANI

Cilj: U cilju zaštite potrošača, sprječavanja prevara ili obmana, izmjene sastava hrane i dovođenja potrošača u zabludu izvršice se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka upakovane hrane radi kontrole usaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti koji se odnose na način pružanja informacija potrošačima o hrani, sadržaj informacija i podataka o hrani prema vrstama i kategorijama hrane i označavanje hrane u skladu sa zakonom o zaštiti potrošača i zakonom o bezbjednosti hrane.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Zakon o zaštiti potrošača („Službeni list CG”, broj 45/15) Uredba o informisanju potrošača o hrani („Službeni list CG”, broj 22/18.); Uredba o korišćenju zdravstvenih i nutritivnih tvrdnji prilikom označavanja, reklamiranja i prezentacije hrane („Službeni list CG”, br. 6/17 i 133/21); Nacionalni program zaštite potrošača 2022 – 2022. - Akcioni plan za 2022.godinu.

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za hranu životinjskog porijekla, Odsjek za hranu neživotinjskog porijekla i Odsjek za inspekciju hrane i ovlaštena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlaštena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;

Aktivnosti:

U skladu sa Akcionim planom za sprovođenje Nacionalnog programa zaštite potrošača 2019-2021. za period 2019. definisane su prioritetne aktivnosti u cilju podizanja nivoa zaštite potrošača. Uzimanje uzoraka upakovane hrane vršice se slučajnim odabirom uzoraka iz objekata za prodaju na malo hrane u skladu sa Programom monitoringa načina pružanja informacija potrošačima o hrani za 2022. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem sastava hrane i kontrolom sadržaja informacija i podataka o hrani prema vrstama i kategorijama hrane datim na etiketi/oznaci utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 15.000,00€.

PROGRAM 15

TEHNIČKA I ADMINISTRATIVNA PODRŠKA IMPLEMENTACIJI PROGRAMA I PROJEKATA

Cilj: Obezbeđivanje implementacije Programa mjera za bezbjednost hrane za 2022. godinu.

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane, Sektor za fitosanitrane poslove i Sektor za veterinu.

Nosilac poslova: Uprava

Aktivnosti:

Komponenta 16.1.: Jačanje administrativnih kapaciteta za sprovođenje

Sprovođenje Programa mjera za bezbjednost hrane za 2022. godinu uključuje i aktivnosti na jačanju administrativnih kapaciteta za implementaciju propisa, dalje stručno osposobljavanje za sprovođenje Službenih kontrola primjenom odgovarajućih metoda i tehnika, uključujući i monitoring u skladu sa EU standardima, kao i unapređivanje vođenja registara objekata i Službenih kontrola i praćenje primjene propisa odnosno ispunjavanje zakonom definisanih obaveza od strane subjekata u poslovanju hranom. Osposobljenost i kontinuirana obuka administracije i lica koja sprovode službene kontrole i uzimaju uzorke u skladu sa Programom mjera za bezbjednost hrane doprinijeće bržoj implementaciji Strategije Crne Gore za transpoziciju i implementaciju pravne tekovine Evropske unije za poglavlje 12 - Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika i ispunjavanje mjerila za zatvaranje pregovora sa Evropskom unijom u oblasti bezbjednosti hrane. Brojni su zadaci u oblasti harmonizacije zakonodavstva sa Acquis communautaire EU, posebno u kvalitetnoj primjeni nove zakonske regulative i sprovođenja projekata u ovoj oblasti. Integrativni procesi i reforme zahtijevaju stalnu i intenzivnu saradnju sa najširim krugom korisnika.

Ovaj program ima višestruku namjenu usmjerenu:

- na sprovođenje obaveza u EU integracijama: Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji, implementaciju Strategije Crne Gore za transpoziciju i implementaciju pravne tekovine Evropske unije za poglavlje 12 - Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika, pregovarački proces sa EU i drugih preuzetih obaveza kroz stalna ili povremena radna tijela, tehnička tijela i komisije;
- obezbjeđivanju naknada za rad zaposlenim licima iz Sektora za bezbjednost hrane koji su odgovorni za pripremu mišljenja i potvrda po zahtjevu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede -Direktorata za plaćanje i postupanje po zahtjevima korisnika – Mjera 3 i Mjera 7, u dijelu potvrđivanja ispunjenosti EU i nacionalnih standarda iz oblasti bezbjednosti hrane kroz cijeli proces odobravanja investicija podnosiocima zahtjeva (od tehnološkog opisa, skica i dr. činjenica od značaja za obavljanje djelatnosti prerade hrane biljnog i životinjskog porijekla i hrane za životinje) do izgradnje i opremanja objekata i davanja konačnog mišljenja u usaglašenosti cjelokupnog preduzeća sa navedenim standardima. Kako ovaj posao nije u nadležnosti Uprave po Zakonu o bezbjednosti hrane već su ovi poslovi dodatni poslovi koji zahtijevaju prekovremeni rad, delegirani i definisani Uredbom o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz instrumenta pretprijetne pomoći Evropske unije (IPARD II program) („Službeni list CG“, br. 16/16, 4/18, 11/18, 46/19, 8/20, 19/20, 43/21, 60/21, 91/21 i 118/21) i Memorandumom o saradnji između Uprave i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede tako da licima zaduženim za izdavanje mišljenja, isti trebaju biti plaćeni u skladu sa propisom koji uređuje zarade državnih službenika.
- jačanje administrativnih i institucionalnih kapaciteta kroz dodatnu obuku administracije i lica koja sprovode službene kontrole/nadzor;
- obezbjeđivanju kontinuiranog i nesmetanog obavljanja programa u smislu pravovremenog uzimanja i laboratorijskog ispitivanja uzoraka i ostalih poslova iz nadležnosti Uprave – Sektora za bezbjednost hrane.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 15.610,55€.

PROGRAM 16

HITNE MJERE

Cilj: U svrhu brzog reagovanja u situacijama neočekivanih i iznenadnih pojava nebezbedne hrane ili hrane za životinje koja se nalazi na tržištu Crne Gore, a koja se može dobiti kroz RASFF notifikaciju, ili analiziranjem proizvoda na unutrašnjem tržištu, a koje zahtijevaju neodložno sprovođenje hitnih mjera radi zaštite zdravlja ljudi, zahtijevaju odgovarajuće stručne aktivnosti: uzorkovanje, monitoring, povlačenje sa tržišta nebezbedne hrane ili hrane za životinje/njeno uništavanje i slično, kao i druge aktivnosti i mjere predostrožnosti neophodno je obezbijediti finansijska sredstva koja mogu biti od presudne važnosti za očuvanje sistema bezbjednosti hrane. Sprovođenje ovih aktivnosti zavisi od stepena opasnosti, odnosno zahtjeva sprovođenje odgovarajućih mjera u skladu sa analizom rizika, a po uputstvima, nalogima i/ili rješenjima direktora Uprave.

Period realizacije: U slučaju pojave krizne situacije.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 3.000,00 €.

Odgovorna institucija: Uprava

Nosilac posla: Uprava - Sektor za bezbjednost hrane, Sektor za fitosanitrane poslove i Sektor za veterinu.

2. Finansijski plan:

	PROGRAM MJERA ZA BEZBJEDNOST HRANE	Vrijednost € 281.610,55
Program 1	Program monitoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje	94.000,00
Program 2	Program monitoringa rezidua sredstava za zaštitu bilja (pesticida)	12.000,00
Program 3	Program monitoringa nitrata u lisnatom povrću	1.000,00
Program 4	Program monitoringa mikrobioloških kriterijuma hrane stavljene na tržište	13.000,00
Program 5	Program monitoringa bezbjednosti školjki	48.000,00
Komponenta 5.1	Kontrola morske vode	10.000,00
Komponenta 5.2	Kontrola <i>E. coli</i>	6.000,00
Komponenta 5.3	Kontrola biotoksina i kontaminenata	32.000,00
Program 6	Program monitoringa kontaminenata u hrani	23.000,00
Program 7	Program monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje	5.000,00
Program 8	Monitoring nivoa dioksina u hrani	8.000,00
Program 9	Program monitoringa hrane neživotinjskog porijekla stavljene na tržište, koja podliježe pojačanoj kontroli pri uvozu	5.000,00
Program 10	Program monitoringa predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom	2.000,00
Program 11	Program monitoringa kvaliteta proizvoda životinjskog porijekla i sadržaj soli	11.000,00
Program 12	Program monitoringa kvaliteta maslina i maslinovog ulja na području Bara i Ulcinja	13.000,00
Program 13	Program monitoringa kvaliteta meda (domaća proizvodnja)	13.000,00
Program 14	Program monitoringa kvaliteta/sastava hrane i načina pružanja informacija potrošačima o hrani	15.000,00
Program 15	Tehnička i administrativna podrška implementaciji programa	15.610,55
Program 16	Hitne mjere	3.000,00
	UKUPNO	281.610,55

3. Način plaćanja poslova:

Na osnovu zaključenog ugovora, čiji sastavni dio su cijene laboratorijskih ispitivanja, plaćanje se vrši po ispostavljenoj fakturi, dijelom avansno do 30% za pripremu ispitnih kapaciteta na osnovu dostavljenog izvještaja za obavljene posao. Avansna uplata sredstava vrši se na osnovu opravdanog zahtjeva, a avansno uplaćena sredstva moraju se pravdati izvještajem kojim se dokazuje namjenska upotreba avansno odobrenih i uplaćenih sredstava. Nepravilne i neuredne fakture i izvještaji, kao i fakture i izvještaji bez kompletne prateće dokumentacije neće se razmatrati.

4. Finansijski rizik:

U slučaju utvrđivanja opasnosti u hrani i hrani za životinje i pojave krizne situacije može se dogoditi da je potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva, što značajno zavisi od vrste eventualne krizne situacije.

Uprava - Sektor za bezbjednost hrane i Sektor za fitosanitarne poslove vrši administrativnu kontrolu nad realizacijom Programa mjera za bezbjednost hrane za 2022. godinu kroz praćenje i kontrolu načina izvršavanja mjera, rokova, broja uzoraka, vođenja evidencije i načina obavještanja o preduzetim mjerama, u toku samog sprovođenja ili naknadno, kontrolom dostavljene dokumentacije.

3. Mjere iz ovog programa sprovode se na osnovu ugovora između Uprave i vršioca poslova, u skladu sa propisima kojima se uređeni oblast, metode i uslovi pod kojima se vrše javna ovlašćenja, evidencije, prava, obaveze i odgovornosti vršioca javnih poslova i drugo.
4. Za sprovođenje mjera iz ovog programa mogu se u određenim slučajevima formirati stručne komisije (hitne mjere).
5. Komisija se formira i za izradu opšteg kriznog plana i operativnih planova za sprovođenje opšteg plana, vodiča i uputstava za sprovođenje mjera iz ovog programa, angažovanje eminentnih predavača iz zemlje i inostranstva u cilju edukacije i praćenja savremenih trendova iz oblasti bezbjednosti hrane, troškovi međunarodne saradnje, kao i jačanje administrativnih kapaciteta same uprave.
6. Ovaj program objaviće se u "Službenom listu Crne Gore".

Broj:05-312/22-1820/2

Podgorica, 14. marta 2022. godine

Ministar,
mr **Aleksandar Stijović**, s.r.